

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Informatīvs seminārs

2023.gada 15.novembris

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Semināra dienaskārtība

- Dzelzceļa ekspluatācijas noteikumu projekts
- OPE SITS prasības
- Citi jautājumi:
 - SITS Mega pakotne
 - ERA reģistri un datubāzes

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

2022.gada grozījumi Latvijas likumdošanā attiecībā uz
dzelzceļa ekspluatāciju

Dzelzceļa ekspluatācijas noteikumu projekts

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

2022.gada izmaiņas likumdošanā

2022.gada 1.novembrī ir stājušies spēkā Dzelzceļa likuma grozījumi, kuri paredz arī izmaiņas attiecībā uz dzelzceļa drošības nodrošināšanas regulējumu:

- Dzelzceļa likuma 1.panta 10.punkta grozījums paredz, ka **Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumi** ir dzelzceļa drošības vai tehniskās prasības, kas ir noteiktas Dzelzceļa likumā, tieši piemērojamajos Eiropas Savienības tiesību aktos un nacionālajās prasībās.
- jaunais “Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu” termins apvieno sevī tehniskās un drošības prasības, kuras noteiktas gan ar savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām (turpmāk – SITS), ar kurām ir noteiktas tehniskās prasības dzelzceļa sistēmas apakšsistēmām, gan ar kopējām drošības metodēm (turpmāk – CSM), ar kurām nosaka piemērojamās metodes drošības mērķu sasniegšanai, gan ar nacionālajām prasībām. Tas nozīmē, ka turpmāk ar terminu “**Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumi**” sapratīs gan ***Ministru kabineta noteikumus, gan SITS, ieskaitot OPE SITS, gan CSM, ieskaitot CSM par risku novērtēšanu un CSM par pārraudzību*** .

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

2022.gada izmaiņas likumdošanā

Zaudēja/zaudēs spēku:

- Dzelzceļa speciālistu noteikumi
- Noteikumi par mašīnistu palīgu un mašīnistu instruktoru kvalifikāciju un sertifikāciju
- TEN

Aizvieto ar:

- OPE SITS + CSM par drošības pārvaldības sistēmām
- OPE SITS + CSM par drošības pārvaldības sistēmām + grozījumi MK Nr.873 (sagatavots pirmais projekta priekšlikums)
- OPE SITS +DEN

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Dzelzceļa ekspluatācijas noteikumu projekts

- Daļa no Ministru kabineta 2010. gada 3. augusta noteikumu Nr. 724 “Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumi” (turpmāk – TEN) normām jau tiek regulēta ar Eiropas Savienības tiesību aktiem. Lai novērstu pretrunas ar Eiropas Savienības tiesību aktu normām, TEN vietā paredzēts izstrādāt **jaunus Ministru kabineta noteikumus** par nacionālajām prasībām tajās jomās, kas nav ietvertas Eiropas Savienības tiesību aktos.
- MK noteikumu projekts «Dzelzceļa ekspluatācijas noteikumi» ir izstrādāts.
- Projekts ir saskaņots vairākos līmeņos
- Plānots MK apstiprināt un nopublicēt līdz 2023.gada beigām.

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Dzelzceļa ekspluatācijas noteikumu projekts

- I. Vispārīgie jautājumi
- II. Kritiskie parametri dzelzceļa infrastruktūras tehniskajai ekspluatācijai
- III. Kritiskie parametri ritekļu tehniskajai ekspluatācijai
- IV. B klases signalizācijas sistēmas darbības pamatprincipi
- V. Satiksmes organizācijas principi manevru kustībā un ārkārtas situācijās
- VI. Prasības nestandarta pārvadājumiem
- VII. Prasības sliežu ceļa mašīnām un mehānismiem

Pielikumi:

1. Dzelzceļa infrastruktūras un tās tehnisko iekārtu apraksta saturs
2. Šaursliežu dzelzceļa gabarīti
3. Dzelzceļa infrastruktūras kritiskie lielumi
4. Ritekļu kritiskie parametri
5. Skaņas signāli
6. Detalizēts luksoforu signālu skaidrojums
7. Rokas signāli
8. Signālzīmju un signālrādītāju nozīme un uzstādīšanas nosacījumi
9. Signālierīču izvietojuma kārtība bīstamu vietu (šķēršļu) norobežošanai

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Jautājumi?

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija, kas attiecas uz Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmas satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēmu

OPE SITS

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Tiesiskais pamatojums OPE SITS pielietošanai Latvijā

- EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2016/797 (2016. gada 11. maijs) par dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību Eiropas Savienībā
- Dzelzceļa likuma VII¹ nodaļa. Prasības Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmas savstarpējas izmantojamības nodrošināšanai
 - Savstarpēja izmantojamība paredz prasības attiecībā uz apakšsistēmas savstarpējas izmantojamības komponentiem, saskarnēm un procedūrām, kā arī vispārējās savietojamības nosacījumiem, kas nepieciešami, lai panāktu Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību. (Dz.l 43.¹ panta otrā daļa)
 - Dzelzceļa likuma 43.² pants: Apakšsistēmas
 - satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēma – funkcionāla apakšsistēma
 - Uz katru apakšsistēmu attiecas viena savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija
- Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/773 (2019. gada 16. maijs) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju, kas attiecas uz Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmas satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēmu, un Lēmuma 2012/757/ES atcelšanu (ņemot vērā grozījumus)

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija (OPE SITS)

- Formulētas pamatprasības satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēmai
- Noteikumi, pēc kuriem ir jāstrādā satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēmai
- Dzelzceļu sistēmas ekspluatācijas pamatprincipi un kopīgie ekspluatācijas noteikumi
- Prasības savstarpējai komunikācijai un sadarbībai starp infrastruktūras pārvaldītāju un pārvadātājiem

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas struktūra (OPE SITS)

- Regula, ar ko ir apstiprināta savstarpējas izmantojamības specifikācija
- Pielikums regulai – SITS
 1. Tvērums (joma): tehniskais un ģeogrāfiskais
 2. Darbības jomas apraksts
 3. Pamatprasības
 4. Apakšsistēmas raksturojums (prasības apakšsistēmai)
 5. Apakšsistēmas komponenti
 6. Atbilstības novērtēšana
 7. Īstenošana

Papildinājumi

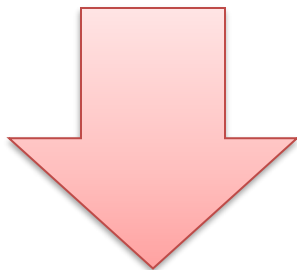
Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

OPE SITS tvērums (joma)

- Dzelzceļa sistēma
 - Ritekļi
 - Infrastruktūra
- Procesi un procedūras satiksmes nodrošināšanai un vadībai
- Prasības personālam, kas veic drošībai būtiskus uzdevumus

Gan SITS
atbilstīgie, gan
SITS neatbilstīgie

Dzelzceļa speciālistu dalījums

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Dzelzceļa speciālistu dalījums

Personāls, kas pilda ar drošību saistītos uzdevumus
(CSM par DPS II pielikuma 2.3.1.p.)

Personāls, kas veic
drošībai būtiskus
uzdevumus (OPE SITS
4.2.1.1.punkts)

Personāls, kura funkcijas ietekmē drošību
(CSM par DPS II pielikuma 2.3.1.p.)

Visi ir
**dzelzceļa
speciālisti**

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Dzelzceļa speciālisti

1. Personāls, kas veic drošībai būtiskus uzdevumus (OPE SITS 4.2.1.1.punkts):

1) Pārvadātāja darbinieki, kas:

- vada vilcienus (“mašīnists”) un ir vilciena apkalpes locekļi;
- veic pienākumus vilcienā (izņemot vilciena vadīšanu) un ir vilciena apkalpes locekļi;
- sagatavo vilcienus.

2) Infrastruktūras pārvaldītāja personāls, kas atbild par vilcienu kustības atļaušanu.

Šajā personāla kategorijā ir profesijas, kuras ir tieši saistītas ar vilcienu kustību, piemēram, mašīnisti, vilcienu sastādītāji, dispečeri, stacijas dežuranti, u.c.

2. Personāls, kas pilda ar drošību saistītos uzdevumus (CSM par DPS I vai II pielikuma 2.3.1.p.) ir pārvadātāja un infrastruktūras pārvaldītāja personāls, kurš veic ne tikai drošībai būtiskus uzdevumus, kā noteikts OPE SITS, bet arī ar vilcienu kustību un ekspluatāciju tieši nesaistītus uzdevumus, kas ietekmē drošību un ir saistīti ar riska pārvaldību (piemēram, darbības plānošana, apkope un remonts, personāla norīkošana, ritekļu norīkošana).

3. Personāls, kura funkcijas ietekmē drošību (CSM par DPS I vai II pielikuma 2.3.1.p.) ir ne tikai personāls, kas pilda ar drošību saistītos uzdevumus, bet arī personāls, kas nodrošina tehnoloģisko procesu vadību dažādos līmeņos (piemēram, brigadieris, daļu, nodaļu, departamentu vadītāji, u.c.).

Personāls, kas pilda ar drošību saistītos uzdevumus
(CSM par DPS II pielikuma 2.3.1.p.)

Personāls, kas veic
drošībai būtiskus
uzdevumus (OPE SITS
4.2.1.1.punkts)

Personāls, kura funkcijas ietekmē drošību
(CSM par DPS II pielikuma 2.3.1.p.)

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Personāls, kas veic drošībai būtiskus uzdevumus

Personāls, kas pilda ar drošību saistītos uzdevumus
(CSM par DPS II pielikuma 2.3.1.p.)

Personāls, kas veic
drošībai būtiskus
uzdevumus (OPE SITS
4.2.1.1.punkts)

Personāls, kura funkcijas ietekmē drošību
(CSM par DPS II pielikuma 2.3.1.p.)

Katrs pārvaldātājs un infrastruktūras pārvaldītājs savās drošības pārvaldības sistēmās (DPS), kas izveidotas saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2018/762 I un II pielikumu, **nosaka savus drošībai būtiskus uzdevumus** un ar drošību saistītās funkcijas, kā arī par to izpildi atbildīgo personālu. Pārvaldātājs un infrastruktūras pārvaldītājs savās DPS **definē un apraksta procedūras un prasības personāla**, kas veic drošībai būtiskus uzdevumus, **apmācībai, kompetences novērtēšanai un uzraudzībai**, izņemot prasības, kas paredzētas šādos noteikumos:

- mašīnistu apmācības, piemērotības darbam un sertifikācijas prasības;
- prasības attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju, kuras piemēro personālam, kas pavada vilcienus, bet kas nav mašīnisti, un uz kurām attiecas šā pielikuma F papildinājums
- prasības attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju, kuras piemēro personālam, kas sagatavo vilcienus, bet kas nav mašīnisti, un uz kurām attiecas šā pielikuma G papildinājums

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

OPE SITS dokumentācija

Procedūru rokasgrāmata (*mašīnistu rokasgrāmata*)

- Gan pārvadātājiem, gan infrastruktūras pārvaldītājam
- Neatņemama DPS daļa
- Norādījumi personālam, kas veic drošībai būtiskus uzdevumus, par ekspluatācijas noteikumiem

Maršruta apraksts

- Infrastruktūras pārvaldītājs sagatavo informāciju par infrastruktūru (D2.papildinājums) un atjaunina to
- Pārvadātāji izveido maršrutu aprakstus visai infrastruktūrai, ko izmanto saviem pakalpojumiem:
 - apraksts par dzelzceļa infrastruktūru, kurā mašīnists vadīs vilcienu, un ar to saistītajām lauka iekārtām, kas ir būtiskas vilciena vadīšanai

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Procedūru rokasgrāmata

Procedūru rokasgrāmata ir ekspluatācijas noteikumu un procedūru apraksts, kas attiecas uz tīklu un ritekļiem, ko ekspluatē šajā tīklā normāla, traucēta un avārijas ekspluatācijas režīma apstākļos.

Procedūras attiecas uz šādiem aspektiem:

- personāla drošība un aizsardzība
- vilcienu vadības iekārtas un signalizācija (A klases un B klases sistēmas)
- vilciena ekspluatācija, arī traucētā režīmā un saistībā ar dzelzceļa līnijas raksturlielumiem un ritekļa raksturlielumiem
- starpgadījumi un negadījumi, arī ziņošanas shēma, starpgadījuma vai negadījuma pārvaldības plāns un sīki aprakstītas darbības, kas jāveic negadījuma vai starpgadījuma situācijā
- darbība traucēta un avārijas ekspluatācijas režīma apstākļos
- attiecībā uz pārvaldātāju – vilces līdzekļi un ritošais sastāvs, ietverot visu informāciju, kas attiecas uz ritošā sastāva ekspluatāciju normālā un traucētā režīmā (piemēram, ja vilcienam nepieciešama palīdzība); šajā dokumentācijā šādos gadījumos pievērš uzmanību arī sadarbībai ar infrastruktūras pārvaldītāja personālu

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Procedūru rokasgrāmata aptver

- Kopīgos ES drošības un ekspluatācijas noteikumus saskaņā ar A, B, C un D papildinājumiem;
- Nacionālas prasības (DEN + IM norādījumus);
- Norādījumus personālam, kas veic drošības būtiskus uzdevumus;
- Informāciju par ekspluatējamiem ritekļiem un vilcieniem;
- Visa infrastruktūra, ko ekspluatē pārvadātājs, vai pārvalda infrastruktūras pārvaldītājs.

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Kopīgie ES drošības un ekspluatācijas noteikumi

- A papildinājums – ERTMS (A klases signalizācijas sistēma) ekspluatācijas principi un noteikumi
- B papildinājumus – Ekspluatācijas pamatprincipi un kopīgie ekspluatācijas noteikumi
- C papildinājums – Ar drošību saistīta saziņas metodika
 - Mutiskā saziņa
 - Eiropas norādījumi (standartizētie un operatīvie norādījumi un veidlapas, ko izmanto dažādās situācijās)
- D papildinājums – Savietojamība ar maršrutu un maršruta apraksts
 - Parametri ritekļa un vilciena savietojamībai ar maršrutu, ko paredzēts izmantot
 - Elementi, kas infrastruktūras pārvaldītājam jāsniedz pārvadātājam maršruta apraksta vajadzībām

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

OPE SITS B papildinājums

- **B.1. *Ekspluatācijas pamatprincipi***
- **B.2. *Kopēji ekspluatācijas noteikumi***
 - 1. Smiltnīcas izmantošana
 - 2. Vilciena atiešana
 - 3. Nav dota vilciena kustības atļauja paredzētajā laikā
 - 4. Priekšējo lukturu pilnīga atteice
 - 5. Astesgala signālierīces pilnīga atteice
 - 6. Vilciena skaņas signālierīces atteice
 - 7. Pārbrauktuves bojājums
 - 8. Balss radiosakaru atteice
 - 9. Vadīšanās pēc redzamības
 - 10. Palīdzība bojātam vilcienam
 - 11. Atļauja pabraukt garām kustības atļaujas beigām
 - 12. Lauka iekārtu signalizācijas novirzes
 - 13. Avārijas izsaukums
 - 14. Tūlītējas darbības vilcienu apdraudējuma novēršanai
 - 15. Bortiekārtu atteice
 - 16. Pabraukšana garām kustības atļaujas beigām bez atļaujas
 - 17. Lauka iekārtu, tostarp kontakttīkla, atteice
 - 18. Iebraukšana aizņemtā sliežu ceļa posmā stacijas teritorijā

Signalizētājs - Darbinieks, kas nosaka vilcienu / manevru sastāvu maršrutu un dod norādījumus mašīnistiem.

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

OPE SITS C papildinājums 1/2

- C1 Mutiskā saziņa: noteikumi par saziņu drošības jautājumos starp vilciena apkalpi, galvenokārt mašīnistu, un signalizētāju.
- C2 Eiropas norādījumi
 - 9 noteiktas situācijas, kurās ir jāsniedz Eiropas norādījumi
 - 9 veidlapas šiem norādījumiem
 - Operatīvi norādījumi

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

OPE SITS C papildinājums 2/2

9 situācijas:

1. atļauja pabraukt garām kustības atļaujas beigām
2. atļauja turpināt kustību pēc vilciena centralizētas ārkārtas apturēšanas (ETSC)
3. pienākums palikt uz vietas
4. norādījuma atcelšana
5. pienākums braukt, ievērojot ātruma ierobežojumu
6. pienākums braukt, vadoties pēc redzamības
7. atļauja sākt kustību pēc sagatavošanās
8. atļauja braukt pāri bojātai(-ām) pārbrauktuvei(-ēm)
9. pienākums braukt ar energopadeves ierobežojumiem

Ja B klases signalizācijas sistēma prasa plašāku informāciju operatīvajā norādījumā, Eiropas norādījumu vietā drīkst izmantot valsts norādījumus, ko sagatavo un apstiprina infrastruktūras pārvaldītājs.

Eiropas un valsts norādījumu rokasgrāmata

Infrastruktūras pārvaldītāja pienākums ir izstrādāt Eiropas un valsts norādījumu rokasgrāmatas savās darba valodās.

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Uz vilcieniem attiecināmas specifikācijas (4.2.2.)

- Vilciena saredzamība
- Vilciena sadzirdamība
- Ritekļu identifikācija
- Pasažieru un kravas drošība
- Savietojamība ar maršrutu un vilciena sastāvs
- Vilciena bremzēšana (infrastruktūras pārvaldītājs sniedz līniju raksturlielumus un ierobežojumus, pārvadātājs izstrādā un īsteno bremzēšanas noteikumus)
- Vilciena gatavības nodrošināšana
- Prasības attiecībā uz signālu un gar dzelzceļa līniju izvietoto zīmju saskatāmību
- Mašīnista modrības kontrole

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Uz vilciena ekspluatāciju attiecināmās specifikācijas (4.2.3.)

- Vilcienu kustības plānošana un kustības grafiks
- Vilcienu identifikācija
- Vilcienu atiešana (kustības uzsākšana)
- Satiksmes vadība
- Datu reģistrēšana
- Traucēts ekspluatācijas režīms
- Avārijas situāciju pārvaldība
- Palīdzība vilciena apkalpei starpgadījumu vai nopietnu ritošā sastāva darbības traucējumu gadījumā

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Profesionālā kompetence (4.6.)

- Profesionālā kompetence (saskaņā ar CSM par DPS izveido kompetences pārvaldības sistēmu)
- Valodu kompetence
- Personāla sākotnēja un pastāvīga novērtēšana
 - Saskaņā ar CSM par DPS izveido personāla novērtēšanas procesu
 - Mācību vajadzības analīze

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Veselības un drošības nosacījumi (4.7.)

- Medicīniskās prasības un psiholoģisko novērtējumu piemēro:
 - personālam, kas pavada vilcienus, bet kas nav mašīnisti (mašīnistiem arī piemēro, bet saskaņā ar citiem noteikumiem);
 - personālam, kas sagatavo vilcienus;
 - personālam, kas veic uzdevumus, kuri saistīti ar vilcienu dispečera pienākumiem un vilcienu kustības atļaušanu
- Alkohola, narkotiku un psihotropo medikamentu lietošanas ierobežojumi

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Veselības un drošības nosacījumi

- Medicīniskas pārbaudes un psiholoģiskais novērtējums pirms pieņemšanas darbā
 - Medicīniskās pārbaudes
 - Psiholoģiskais novērtējums
- Periodiskās pārbaudes
 - Biezums (atkarībā no vecuma)
 - Saturs
 - Papildus medicīniskas pārbaudes/psiholoģiskais novērtējums
- Medicīniskās pretindikācijas
 - Vispārīgas
 - Redzes
 - Dzirdes

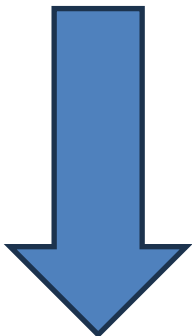
Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Nākamie soļi 1/3

1. Maršruta apraksts (Road book)

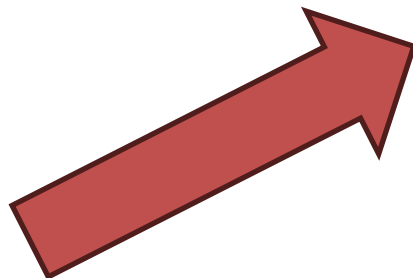
Infrastruktūras pārvaldītājs

1

Informācija maršruta
apraksta sagatavošanai
(atbilstoši OPE SITS D2.
papildinājumam un DEN
1.pielikumam)

2

Pāravadātāji

3

Maršruta apraksti visai
infrastruktūrai, kurā sniedz
pakalpojumus

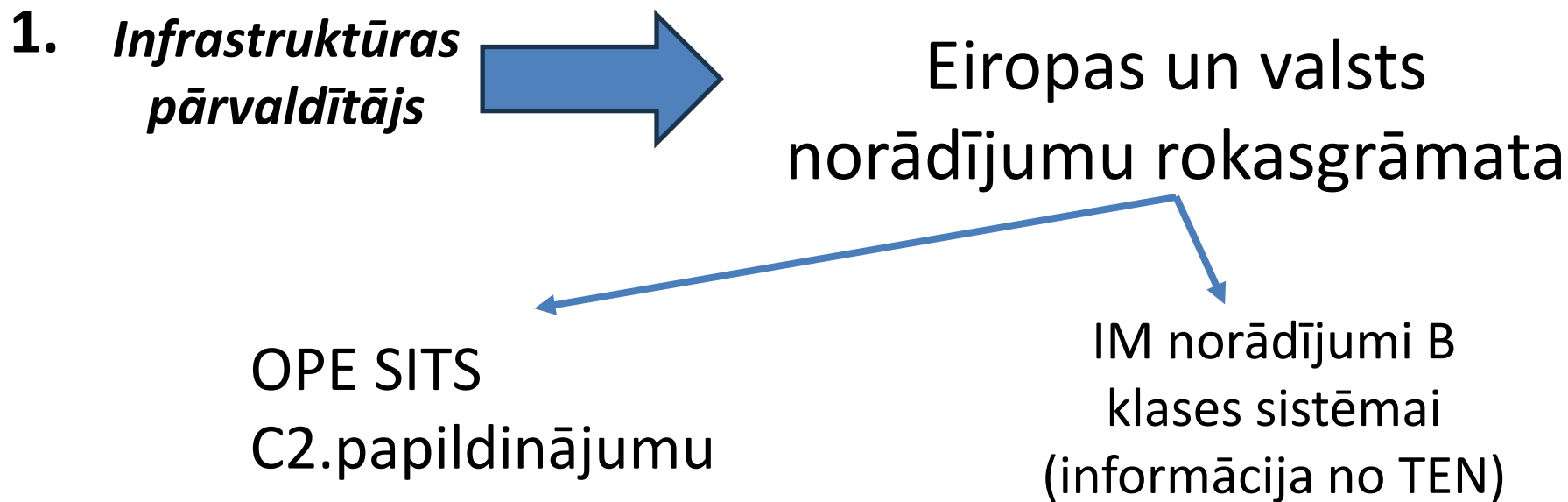
- ✓ apraksts par dzelzceļa
infrastruktūru, kurā mašīnists vadīs
vilcienu, un ar to saistītajām lauka
iekārtām, kas ir būtiskas vilciena
vadišanai

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Nākamie soļi 2/3

2. Procedūru rokasgrāmatas (Rule book)

2. Nopublicē savā mājas lapā

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Nākamie soļi 3/3

2. Procedūru rokasgrāmata

Infrastruktūras
pārvaldītājs

Pārvadātāji

1.personāls, kas veic drošībai būtiskus
uzdevumus

+ Prasības personālam

- ✓ Kompetence
- ✓ Medicīna

Definēt + aprakstīt
(ja vēl nav precīzi
definēts un
aprakstīts DPS)

2.Procedūru rokasgrāmata

- ✓ Pārvadātājiem: **mašīnistu rokasgrāmata**
- ✓ Pārvaldītājs: **kustības vadības centra darbinieku procedūru rokasgrāmata (jauna prasība)**

3.Procedūru rokasgrāmata

- ✓ Pārvadātājiem: cita personāla procedūru rokasgrāmata **(jauna prasība)**
- ✓ Pārvaldītājam: cita personāla procedūru rokasgrāmata **(jauna prasība)**

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Jautājumi?

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

2023.gada SITS grozījumi

2023.gada 28.septembrī spēkā stājas apjomīgi grozījumi Eiropas Savienības tiesiskajā regulējumā, kas ietverts SITS

- Komisijas 2023. gada 10. augusta Īstenošanas regula (ES), ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2019/773 par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju, kas attiecas uz Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmas satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēmu (OPE SITS)
- Komisijas 2023. gada 10. augusta Īstenošanas regula (ES) 2023/1694, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 321/2013, (ES) Nr. 1299/2014, (ES) Nr. 1300/2014, (ES) Nr. 1301/2014, (ES) Nr. 1302/2014, (ES) Nr. 1304/2014 un Īstenošanas regulu (ES) 2019/777
- Komisijas 2023. gada 10. augusta Īstenošanas regula (ES) 2023/1695 par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju attiecībā uz dzelzceļu sistēmas vilcienu vadības un signalizācijas iekārtu apakšsistēmām Eiropas Savienībā, un ar ko atceļ Regulu (ES) 2016/919 (CCS SITS)

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

MEGA PAKOTNE

Regula (ES) 2023/1693 groza:

- OPE SITS,

Regula (ES) 2023/1694 groza:

- WAG SITS,
- INF SITS,
- PRM SITS,
- ENE SITS,
- LOC&PAS SITS,
- NOI SITS;
- dzelzceļa infrastruktūras reģistra (RINF) kopīgās specifikācijas

Regula (ES) 2023/1695 izdod jaunā redakcijā:

- CCS SITS

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

2023.gada grozījumi OPE SITS

- ERTMS atbilstīgie ekspluatācijas principi un noteikumi
- Vilcienu ekspluatācijas sasaiste ar RINF
- Procedūru rokasgrāmatu paplašināšana
- Apjomīgie attīstības grozījumi, skaidrojumi
- Līdz **2024. gada 28. jūnijam** pārvadātāji un infrastruktūras pārvaldītāji maina savu drošības pārvaldības sistēmu
- Šīs DPS izmaiņas netiks vērtētas kā būtiskas un neprasis drošības sertifikāta vai apliecības grozīšanu.

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Jautājumi?

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

MEGA PAKOTNE

2023.gada 28.septembrī spēkā stājās apjomīgi grozījumi Eiropas Savienības tiesiskajā regulējumā, kas ietverts SITS

- Komisijas 2023. gada 10. augusta Īstenošanas regula (ES), ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2019/773 par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju, kas attiecas uz Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmas satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēmu (OPE SITS)
- Komisijas 2023. gada 10. augusta Īstenošanas regula (ES) 2023/1694, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 321/2013, (ES) Nr. 1299/2014, (ES) Nr. 1300/2014, (ES) Nr. 1301/2014, (ES) Nr. 1302/2014, (ES) Nr. 1304/2014 un Īstenošanas regulu (ES) 2019/777
- Komisijas 2023. gada 10. augusta Īstenošanas regula (ES) 2023/1695 par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju attiecībā uz dzelzceļu sistēmas vilcienu vadības un signalizācijas iekārtu apakšsistēmām Eiropas Savienībā, un ar ko atceļ Regulu (ES) 2016/919 (CCS SITS)

Strukturālo apakšsistēmu SITS

- **CCS SITS** (KOMISIJAS REGULA (ES) 2016/919 (2016. gada 27. maijs) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju attiecībā uz dzelzceļu sistēmas vilcienu vadības un signalizācijas iekārtu apakšsistēmām Eiropas Savienībā)
- **INF SITS** (KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 1299/2014 (2014. gada 18. novembris) par savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām Eiropas Savienības dzelzceļu sistēmas infrastruktūras apakšsistēmai)
- **ENE SITS** (KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 1301/2014 (2014. gada 18. novembris) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju Savienības dzelzceļu sistēmas energoapgādes apakšsistēmai)
- **LOC&PAS SITS** (KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 1302/2014 (2014. gada 18. novembris) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju attiecībā uz Eiropas Savienības dzelzceļu sistēmas ritošā sastāva apakšsistēmu "Lokomotīves un pasažieru ritošais sastāvs")
- **WAG SITS** (KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 321/2013 (2013. gada 13. marts) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju attiecībā uz Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmas apakšsistēmu "Ritošais sastāvs – kravas vagoni")
- **NOISE SITS** (KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 1304/2014 (2014. gada 26. novembris) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju attiecībā uz apakšsistēmu "ritošais sastāvs – troksnis»)
- **PRM SITS** (KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 1300/2014 (2014. gada 18. novembris) par savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām attiecībā uz Savienības dzelzceļa sistēmas pieejamību personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām)
- **SRT SITS** (KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 1303/2014 (2014. gada 18. novembris) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju saistībā ar Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmas drošību dzelzceļa tuneļos)

Funkcionālo apakšsistēmu SITS

- **TAP SITS** (Komisijas Regula (ES) Nr. 454/2011 (2011. gada 5. maijs) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju attiecībā uz Eiropas dzelzceļu sistēmas pasažieru pārvadājumu telemātikas lietojumprogrammu apakšsistēmu)
- **TAF SITS** (Komisijas Regula (ES) Nr. 1305/2014 (2014. gada 11. decembris) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju Eiropas Savienības dzelzceļu sistēmas kravas pārvadājumu telemātikas lietojumprogrammu apakšsistēmai)
- ***OPE SITS*** (Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/773 (2019. gada 16. maijs) par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju, kas attiecas uz Eiropas Savienības **dzelzceļa sistēmas satiksmes nodrošināšanas un vadības** apakšsistēmu)

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

MEGA PAKOTNE

Regula (ES) 2023/1693 groza:

- OPE SITS,

Regula (ES) 2023/1694 groza:

- WAG SITS,
- INF SITS,
- PRM SITS,
- ENE SITS,
- LOC&PAS SITS,
- NOI SITS;
- dzelzceļa infrastruktūras reģistra (RINF) kopīgās specifikācijas

Regula (ES) 2023/1695 izdod jaunā redakcijā:

- CCS SITS

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

MEGA PAKOTNE

Galvenais mērķis - grozīt visas SITS tā, lai Eiropas Savienības tiesiskais regulējums noteiktu **turpmāku visu SITS obligātu piemērošanu visiem apakšsistēmu jaunbūves, modernizācijas un atjaunošanas projektiem.**

Tādējādi tiek plānots panākt visas Eiropas Savienības dzelzceļu sistēmas saskaņotību, lai samērīgā termiņā nodrošinātu pakāpenisku pāreju uz savstarpēji izmantojamām dzelzceļa sistēmas apakšsistēmām, kas pilnībā atbilst SITS prasībām.

MEGA PAKOTNE

SITS grozījumus var nepiemērot attiecībā uz apakšsistēmas vai tās daļas projektēšanu, būvniecību, modernizāciju vai atjaunošanu, kas 28.09.2023. ir izstrādes beigu stadijā, vai uz to attiecas līgums, kurš jau tiek pildīts.

Valsts dzelzceļa tehniskajai inspekcijai līdz 28.09.2024. jāinformē Eiropas Komisija par to projektu sarakstu, kuri tiek īstenoti un ir izstrādes beigu posmā.

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

MEGA PAKOTNE

- Grozīto INF SITS un ENE SITS 7.nodaļas paredz dalībvalstu īstenošanas plānu izstrādi atbilstoši šajās nodaļās iekļautajām prasībām.
- PRM SITS savukārt paredz, ka dalībvalstis līdz 29.09.2024. pārskata savus valstu īstenošanas plānus atbilstoši jaunajām prasībām.
- Attiecībā uz CCS SITS dalībvalstīm līdz 2024. gada 15.jūnijam jāpaziņo Komisijai un Aģentūrai savus valsts īstenošanas plānus. CCS SITS nosaka A klases sistēmas izmantošanu un attiecībā uz B klases sistēmu regula atļauj tikai nodrošināt, ka to funkcionalitāte, veikspēja un saskarnes saglabājas iepriekšējā stāvoklī, ja vien nav nepieciešamas modifikācijas, kuru mērķis ir mazināt drošībai kritiskas kļūdas šajās sistēmās.

Valsts īstenošanas plāni jāizstrādā, lai sasniegtu Eiropas Savienības mērķi - pakāpenisku pāreju uz savstarpēji izmantojamām dzelzceļa sistēmas apakšsistēmām, kas pilnībā atbilst SITS prasībām.

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Procedūra, kas izmantojama, lai pierādītu pastāvošās infrastruktūras atbilstību SITS pamatparametriem

2014. gada 18. novembra Komisijas Ieteikumi
2014/881/ES

par procedūru esošo dzelzceļa līniju atbilstības līmeņa
apliecināšanai savstarpējas izmantojamības tehnisko
specifikāciju pamatparametriem.

ERA reģistri un datubāzes

- **OSS**
- ***ERADIS***
- ***EVR***
- ***ERATV***
- ***VKM***
- ***RINF u.c.***

ERA reģistri un datubāzes

OSS – Vienotais kontaktpunkts (*One-Stop Shop*)

Vienota IT platforma, kuru izmanto

- Pārvadātāju un manevru darbu veicēju vienotajai drošības sertifikācijai
- Atļaujām ritekļu laišanai tirgū
- ERA slēdzieniem par ERTMS sistēmu risinājumiem

ERA reģistri un datubāzes

ERADIS - *European Railway Agency Database of Interoperability and Safety*

ERADIS datubāze nodrošina, ka informācija, kas attiecas uz dzelzceļa drošību un savstarpēju izmantojamību dalībvalstīs, ir pieejama un pārredzama visām dzelzceļa nozarē ieinteresētajām pusēm un ieinteresētajām personām. ERADIS neizmanto kā operatīvu datu bāzi, bet tikai informatīviem nolūkiem.

ERADIS saturs:

- Valsts organizāciju kontaktinformācija: valsts drošības iestādes, izmeklēšanas iestādes, akreditācijas iestādes, atzīšanas iestādes
- Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu drošības sertifikāti
- Informācija par ritekļu tehnisko apkopi atbildīgajām struktūrām (ECM) (ECM sertifikāti un apkopes funkciju sertifikāti, u.c. informācija)
- Informācija par riska novērtēšanas institūcijām (AsBo): novērtēšanas institūciju akreditācijas vai atzīšanas dokumenti utt.
- apakšsistēmu EK verifikācijas deklarācijas
- Komponentu EK atbilstības deklarācijas
- NoBo EK sertifikāti
- U.c. informācija

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

ERA reģistri un datubāzes

EVR - Eiropas ritekļu reģistrs (*European Vehicle Register*) ir tīmekļa rīks, ko izmanto ritekļu turētāji, lai iesniegtu pieteikumus ritekļu reģistrācijai, un reģistrācijas iestādes (RE), lai pārvaldītu ritekļu numuru piešķiršanu un reģistrētu ritekļu reģistrāciju un to atjauninājumus.

ERATV – Atļauto ritekļu tipu Eiropas reģistrs (*European Register of Authorised Types of Vehicles*)

Tajā ir ietverti dati par ritekļu tipiem, ko apstiprinājušas ES dalībvalstis

VKM – Ritekļu turētāju marķējuma reģistrs

(*Vehicle Keeper Marking register*)

Ritekļu turētāja marķējuma reģistrs nodrošina visu turētāju unikālo marķējumu un nosaukumu uzskaiti ES/OTIF ietvaros. Jebkurš pieprasījums par izmaiņām jāiesniedz valsts drošības iestādei tajā dalībvalstī, kurā atrodas attiecīgā turētāja uzņēmējdarbības vieta, izmantojot īpašu veidlapu https://www.era.europa.eu/system/files/2022-11/vkm_application_form_word_20140401_en.doc.

ERA reģistri un datubāzes

OCR – Organizācijas kodu reģistrs (*Organisation Code Register*)

Organizācijas kodus ERA piešķir visām ieinteresētajām pusēm, kas darbojas Eiropas Dzelzceļa sistēmā. Jebkurai organizācijai, kas piekļūst EVR vai citām ERA lietojumprogrammām, ja tas tiek pieprasīts, jāiegūst organizācijas kods reģistrējoties <https://srm-portal.powerappsportals.com/RegisterPage/>.

RINF – Infrastruktūras reģistrs (*Register of Infrastructure*)

Infrastruktūras reģistrs norāda katras attiecīgās dzelzceļa infrastruktūras tīkla parametru vērtības. Šī platforma ļauj meklēt informāciju par statistiskajam dzelzceļu tīklam piederošo ekspluatācijas punktu un līniju posmu raksturlielumiem un iespējām, kā arī veikt maršruta saderības pārbaudi, kuras mērķis ir pārbaudīt, vai konkrēts dzelzceļa riteklis var pārvietoties pa maršrutu. Ritekļa tipa informācija ir iegūta no atļauto ritekļu tipu Eiropas reģistra (ERATV).

<https://data-interop.era.europa.eu/>

ERA reģistri un datubāzes

SRD – Vienotā noteikumu datubāze *(Single Rule Database)*

IT sistēma, ko uztur ERA, kurā iekļauti visi notificētie nacionālie drošības un stacionāro iekārtu noteikumi.

RDD – Atsauces dokumentu datu bāze *(Reference Document Database)*

ERA izveidota datubāze, lai atvieglotu piekļuvi noteikumiem dalībvalstīs, ko piemēro saistībā ar dzelzceļa ritekļu atļauju piešķiršanu.

Dokumentu avoti

Dzelzceļa ekspluatācijas noteikumu projekts:

https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/5e236f2c-8cc4-4e71-bb9c-38add09c7300

Savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas:

<https://www.vdzti.gov.lv/lv/savstarpejas-izmantojamibas-tehniskas-specifikacijas>

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Jautājumi?

Valsts dzelzceļa
tehniskā inspekcija

Paldies par uzmanību!